

mislimo, kaj se večkrat ondi vidi in sliši, namreč psovanje sv. vere in služabnikov božjih. No Slovenci se ravno s slovenskimi gledališči ne moremo ponašati, ker le redko kedaj se kaj slovenskega predstavlja. V Ljubljani n. pr. se Nemci skorej vsako večer šopirijo, med tem ko Slovenci samo po jedenkrat napravijo kako veselico v čitalnični dvorani, toraj se nam ni bati veliko, da bi se v tem oziru zelo okužili. Vendar nekaj imam v mislih, kar me je v beli Ljubljani zelo presenetilo. Na dan sv. Štefana zvečer so priredili v „Marijanišči“ „Božični oratorij“ z začetkom ob 5. uri in vstopnino 20 kr. s tem-le vspehom: 1. Hrepenenje po Izveličarju. 2. Ave Marija. 3. Rojstvo Kristusovo. 4. Pastirci pri jaslicah. 5. Sv. trije kralji. 6. Pobeg v Egipt. 7. Božična radost; z živimi podobami: Angelj se prikaže Cahariju v templji; Oznanjenje pr. D. Marije; Angelj oznani pastircem rojstvo Izveličarjevo; Pastirci pri jaslicah; Sv. trije kralji pred detetom Jezusom; Angelj se prikaže Jožefu v spanji; Sv. družina na pobegu v Egipt in blagoslavljajoči Jezušček, katerega angeljci molijo. Tako, takošnja gledališča bi naj verni in katoliški Slovenci obiskovali, jaz sem bil pri teh prizorih kar očaran. Božična veselica je bila v Marijanišču tudi dne 27. grudna, katere so se udeležili razun ogromno občinstva tudi mil. knezoškof dr. Jakob Misija ter imeli primerni govor.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Novo leto začne se za naše ministre prav veselo, ker so skorej vsi prejeli od Nj. veličanstva visoko odlikovanje: grof Falkenhayn veliki križ Leopoldovega reda, grof Schönborn in grof Zaleski red železne krone 1. vrste, pl. Gautsch pa je postal baron in grof Welsersheimb ud gosposke hiše drž. zbora. — Grof Taaffe se pogaja sedaj z vso resnobo z Nemci in Čehi in je torej upanje, da pride k malu med njimi do sprave. Našim velikim Nemcem pa le-ta sprava ne bode po volji, ker ne bode ali bode potem še manj uzroka za njih upitje: glejte krivice, ki jih trpimo! — Na gornjem Štajarji dela se bojda poslej in najbolj za to, naj se ljudstvo ubrani judov, dokler jim še ni po polnem v pesti, kakor jim je že drugje. Nam pa se dozdeva, da se skriva v to oblačilo le stari — liberalizem. Ker ga ljudstvo sedaj pozna in ga nič več ne mara, zato obrne on plašč po vetru ter upije zoper jude, na tihem pa jim stiska prijazno roko, nič manj, kakor doslej. — Po Koroškem je sedaj huda zima, huja, kakor druga leta ter jim zamrzne že sem ter tje kako jezero, katero je doslej le radko zamrznilo. — V Beljaku si že snujó podružnico „Südmark“. No le-ti pa že lahko mečejo denarje skozi okno! — „Slov.

matica“ v Ljubljani razpisuje večje darilo za naj boljo slov. povest. — Gospóda na c. kr. pošti v Ljubljani ni posebno prijazna nasproti slov. jeziku ter ga ne kaže več na svojih uradnih pečatih. To je pa čudno! — V Gorici so si prišli sedaj že tudi Italijani navskriž, to pa za voljo nove železnice, tedaj za voljo reči, ki je še nimajo. — Novi dež. šolski nadzornik za Primorje, g. Lešanovsky, ne zna slovanski pa tudi ne hrvaški in vendar stopi na tako imenitno mesto! Kaj še čemo več! — Zmirom bolj se kaže, da je novi ces. namestnik v Trstu le na strani Italijanov in se ne izmeni nič veliko za slov. želje. To pa mu bode prej ali slej na škodo. — Prof. Spinčić se preseli iz Gorice v Poreč, ker je ud dež. odbora za Istro. — Kakor smo že rekli, tako vladna stranka v Zagrebu tudi v resnici ugovarja zoper mestne volitve in brž ko ne jej to obvelja. Tako pa bode potlej tudi mestni zastop pod klobukom madjaronov. — Več madjarskih mest, njim na čelu Buda-Pešt, izklíče Kossutha za čast. meščana in možu ostane potem državljanstvo. Nič vredna zvijača!

Vunanje države. V ponedeljek so sv. Oče v Rimu imenovali 5 novih škofov v Rusiji in je to dokaz, da sta se papež in ruski car že vendar-le pogodila gledé ruskih kat. cerkev. — Italija je sedaj, kar se tiče vlade, popolnem v rokah freimauerjev in zato so v njej vse nove postave v prvi vrsti zoper katol. cerkvo. Tako misli sedaj minister Crispi že zopet na novo, na tako, ki da vladi pravico prepovedati pastirske liste. — V Florenciji je zgorelo gledališče „kralj Umberto“ do tal. Za kralja to ni dobro znamenje. — Francoske republike predsednik, Sadit-Carnot, zatrjuje, da sedaj ni v Evropi vlade, ki misli na kako vojsko in torej tudi francoska ne išče druga, kakor miru. — Drž. zbor je razšel a ni prej ničesar storil, kakor da je zavrgel več volitev boulangistov. V tem pa sta bili vlada in zbor čudno edinih misli. Ali bo to še tako tudi pozneje? — Da Anglija ne pripozna najnovejše republike v Ameriki, Brazilije, to je sedaj gotove in tako ostane ta mlada hči freimauerska brž pri vseh vladah na cedilu. — Nemški kancelar, knez Bismark, bi rad tudi Bavarcem vzel lastno pošto, toda kakor se kaže, še mu je grozdje prekislo. — Pri ruski vladi so si gg. ministri prišli navskriž; g. minister za drž. finance jim se zdi preskop. To pa za-nj ravno ni graja. — V Rumuniji pa če sedanji drž. zbor celo na tožnjo klop déti prejšnje ministre, češ, da so predajali drž. posestva za slepo ceno in s tem prizadeli državi za več milijonov škode. To pa menda ni tako hudo bilo. — Bolgarija ima sedaj še precej miru in je to veliko, da tudi Rusija nima več toliko ugovarjati zoper sedanjega kneza, kateri je čisto zoper njeno voljo

v tej nesrečni državi. — Nič ni prav pa v Srbiji. Mladi kralj nima besede, vlada pa ne dovolj veljave pri ljudéh in to je velika nesreča za mlado kraljestvo, v katerem je še veliko dela, predno bode v njem vse v redu. — Turčiji ni prav, da dela Bolgarija, nad katero še pripade neka višja oblast njej, dolgove na svojo roko. Resnica, dolgovi že napravi, ali kdo jih povrne o svojem času? — Grški kralj Jurij misli brž vendar le na to, da se odpove svoji časti. — V Afriki si pridobiva neguš Menelik srečno in čedalje več mest za se. Sedaj skorej ni več dvoma, da bode v kratkem on čez celo deželo gospodar. — Cesarica braziljska je umrla in tudi cesar ni pri dobrem zdravju. To je za novo republiko še neka sreča, ali kaj pomaga, ko ljudje nič kaj ne marajo za republiko, katero so si višji častniki, na povelje freimaurerjev, napravili! — V severni Ameriki so imeli doslej prav milo zimo, kakor je že v onih krajih dolgo ni bilo. Nesreča pa je ondi to, da so imeli na večih krajih velike požare.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Vladne ukaze izvrševala in luteranstvo po deželi trebila je posebna od nadvojvode imenovana komisija, ki je spremljana od nemških in slovenskih vojakov hodila od mesta do mesta, od trga do trga. Udje te komisije so bili: Andrej baron Herbersdorfski, Janez opat iz Admonta, Alban Mossheim, komorni svetovalec in Friderik pl. Paar, deželni poštar. Navadno je komisijo spremljal tudi Sekovski škof Martin. Ova komisija je imela nalogo, po vseh župnijah nastaviti katoliške duhovnike, pregnati krivoverske pridigarje, razdijati molivnice in šole ter sežgati luteranske knjige in spise, prebivalce pa s prisego obvezati, da se bodo vsake krivovere skrbno varovali ter katoliški veri in deželnemu vladarju zvesti ostali.¹⁾

Pa preden še je omenjena komisija dospela v Ptuj, vršilo se je ondi par važnih dogodkov. Pred vsem drugim moramo v misel vzeti spremembo v župnijski službi.

Župnik Boštjan Kobelj je bil koncem avgusta l. 1599. zaradi obilnih zaslug in odličnih lastnosti imenovan proštoma reda avguštincev v Doberlivesi na Koroškem, kajti ondotni prošt Urbin bil je poklican za škofa v Trst. Za župnijo Ptujsko — vsled resignacije Kobelja izpraznjeno — („ob resignationem moderni eiusdem possessoris Sebastiani Kobely ad praesens

vacantem“) — je pa Ferdinand, z listino, pisano dne 14. sept. l. 1599. v Gradci prezentiral Solnograškemu nadškofu Bolfenku duhovnika Janeza Ripšerja.¹⁾

Dne 21. oktobra t. l. izročil je Kobelj nasledniku „temporalia“, koncem tistega mesta pa „spirituala“ ter je odšel na svoje novo mesto v Doberlaves, kjer je bil imenovan višjim duhovnikom v Junski dolini. Tudi nadvojvoda Ferdinand ga je odlikoval s častnim naslovom svetovalca ter mu dovolil, da je smel prodati nekaj samostanskih zemljišč in z denarjem popraviti cerkev in samostan. Na cerkvenem oboku v Doberlavesi nahaja se sledeč napis:

„Reverendus ad modum ac nobilis in Christo pater et Dominus Sebastianus Kobelius, huius loci Praepositus trigesimus quintus, Archidiaconus vallis Junensis, nec non Serenissimi Archiducis Austriae Ferdinandi Consiliarius, fecit. quod potuit.“²⁾

Časten je ta spominek za moža, ki je kot slednji prošt v Doberlavesi končal dolgo vrsto slavnih redovnih predstojnikov, a ginja in milotožne so napisale zadnje besede: „fecit, quod potuit“, — storil je, kar mu je bilo mogoče. Kažejo nam, da prošt Boštjan si ni samo prizadeval, zboljšati gmotno stanje in gospodarstvo, ampak da je z vsemi močmi neutrudno delal tudi na to, da bi se stari red zopet vpeljal. Pa ves njegov požrtvovalni trud je bil zastonj; propada nekdanj tako slovitega samostana ni mogel zabraniti.

Na neki sliki, viseči na stopnjicah, ki vodijo h glavnemu altarju nekdanje proštije, vidi se njegova podoba z letno številko 1601. On kleči v pontifikalni obleki ves otožen in pobit pred podobo Križanega, kakor bi slutil svojo bližnjo smrt in žalostno osodo samostana.

Umrli je l. 1602. Po njegovi smrti izvolili so korarji proštoma Krškega kanonika Matjaša Staudach-a, pa izvolitev ni bila potrjena. Pač pa je papež Klemen VII. po nasvetu nadvojvode Ferdinanda in Lavantinskega škofa Jurija Stobej-a samostan zatrl in njegovo premoženje jezuitom v Celovci izročil.³⁾

Smešnica 1. „Mati,“ vpraša sinko, „kaj pa ste dnes tako tiha? Krapji dišijo prav lepo in skorej bodo že kar za to, da jih postavite na mizo.“ „No, kaj pa bi tedaj naj jaz rekla?“ odvrne dobra mati. „Oj,“ povzame fante, „recite, mati, le: Tonče, ali bi rad krapov?“

¹⁾ Knezošk. arhiv v Mariboru. Da bi torej po Bošt. Kobelji v Ptuj župnikoval 1592—1598, kakor trdi S. Povoden (Bürg. Lesebuch, 352) in po njem F. Raiss (Pettan 121) in Janisch (Top.-stat. Lex. v St. II., 456) ali samo 1598, kakor poroča dr. Hönlisch („Tagespost“ 1863) nek Boštjan Lorek, je celo krivo, kajti neposredni naslednik Kobeljev je bil Janez Ripšer.

²⁾ Archiv f. Kärnten, I., 177.

³⁾ Marian, Austr. Sacr., V., 319—320.

¹⁾ A. J. Caesar, Staat- und Kirchengeschichte d. H. Steier. VII., 247 in Dr. M. Robič, Gesch. d. Protest. in d. Steier. 195.